

Neuvotteleva virkamies Mikko Horko

12.10.2022

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TULOVEROLAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA (HE 204/2022 vp)

Esityksen suhde sosiaaliturvajärjestelmään

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakia muutettavaksi siten, että siihen lisättäisiin väliaikaisesti säännökset sähköenergialaskujen perusteella myönnettävästä kotitalousvähennyksestä.

Esityksen rinnalla on valmisteltu hallituksen esitystä väliaikaisesta sähkötuesta. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väliaikaisesta sähkötuesta ja tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta on tarkoitus antaa valtioneuvoston istunnossa 20.10.2022.

Nyt käsiteltävänä oleva sähköenergialaskun perusteella myönnettävä kotitalousvähennys ja väliaikainen sähkötuki myönnetään samaan tarkoitukseen ja samojen kustannusten perusteella. Sähköenergialaskun perusteella myönnettävää kotitalousvähennystä ei voi hyödyntää, jos tulot ovat niin vähäiset, että niistä ei tule maksettavaksi tuloveroa tai veroa maksetaan vain vähän. Näille kotitalouksille on valmisteltu väliaikainen sähkötuki. Sähköenergialaskun perusteella myönnettävää kotitalousvähennystä ja väliaikaista sähkötukea ei voisi saada molempia, vaan tukea korkeisiin sähköenergialaskuihin voi saada vain yhdestä järjestelmästä.

Eri tulolajeja verotetaan eri tavalla, eikä yksiselitteisiä ja tarkkoja tuloarajoja sähköenergialaskun perusteella myönnettävän verovähennyksen käyttämiselle voida asettaa. Koska tarkkoja tuloarajoja ei voida asettaa, perustuu sähkötuen myöntäminen pääosin tukea hakevan omaan arvioon siitä, pystyykö hän hyödyntämään täysimääräisesti sähköenergialaskun perusteella myönnettävää sähkövähennystä vai hakeeko hän väliaikaista sähkötukea.

Tämän vuoksi verovähennystä ja sähkötukea on valmisteltu yhteistyössä ja niiden määräytymisperusteet on pyritty pitämään mahdollisimman yhteneväisinä. Kumpikin korvaa tukeen tai vähennykseen oikeuttavaa sähköenergialaskua 60 %. Täysin identtisiksi sähkötuen ja verovähennyksen määräytymisperusteita ei saada. Verotus perustuu koko vuoden tuloihin ja menoihin, tässä koko väliaikaisen vähennyksen voimassaoloajan eli tammi – huhtikuun 2023 sähköenergialaskuun. Väliaikainen sähkötuki taas määräytyy kuukausikohtaisesti. Sähköenergialaskun perusteella myönnettävän vähennyksen alaraja on 2000 euron sähköenergialasku ja yläraja 6000 euron sähköenergialasku. Sähkötuella tuettavan sähkönkulutuksen alaraja on 400 euroa kuukaudessa ja yläraja 1500 euroa kuukaudessa. Sähkötuen piirissä on selvästi pienituloisempia kotitalouksia ja tästä syystä kuukausikohtainen alaraja katsottiin

perustelluksi asettaa hieman alemmaksi kuin suoraan vähennyksen oikeuttavan kulutuksen määrä jaettuna neljällä. Tämä on perusteltua myös siksi, että pidemmän aikavälin kulutuksessa vähennykseen oikeuttava kulutus voi vaihdella enemmän, kun taas sähkötuki voi jäädä joltain kuukaudelta saamatta kokonaan, jos kyseisen kuukauden kulutus on vähäistä.

Sähkötuen mahdollisia saajia arvioidaan olevan noin 100 000. Sähkötuen arvioidaan lisäävän valtion kustannuksia noin 85 miljoonaa euroa vuonna 2023. Sekä sähkötuen saajien määrän että siitä aiheutuvien kustannusten arviointiin liittyy useita epävarmuustekijöitä, muun muassa sähkön hinnan kehitys, kotitalouksien sähkösopimusten laatu ja solmimisajankohta, sähkön kulutus ja sen jakauma, joihin vaikuttaa voimakkaasti esimerkiksi tulevan talven lämpötilat ja niin edelleen. Arviot on tehty samoilla taustaoletuksilla kuin sähköenergian perusteella myönnettävän vähennyksen arviot.

Väliaikaista sähkötukea koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan myös tuloverolain 92 §:n muuttamista väliaikaisesti siten, että sähkötuki määritellään verovapaaksi tuloksi.